

LAKIALOITE 13/2009 vp

Yliopistolaki ja siihen liittyvät lait

Eduskunnalle

Tämä on rinnakkaislakialoite hallituksen esitykselle HE 7/2009 vp.

Korkealaatuinen koulutus on globaalisti kysyttyä, esimerkiksi vuonna 2005 Isossa-Britanniassa opiskeli 270 000 ja Yhdysvalloissa 565 000 ulkomaalaista opiskelijaa. Myös Suomen on mahdollista tarjota koulutusta ulkomaalaisille tutkinto-opiskelijoille ja houkutella opiskelijoita jäämään valmistumisen jälkeen töihin suomalaiseen yliopistomaailmaan, työelämään ja edistämään suomalaista yhteiskuntaa veronmaksajina.

Suomen lain mukaan maksuja voidaan nykyisin periä vain tilauskoulutusta annettaessa. Hallituksen esitys yliopistolaista annetun lain muuttamisesta (HE 7/2009 vp) muuttaisi tilannetta siten, että myös suomalaiset yliopistot ja ammattikorkeakoulut voivat tarjota tutkintoon johtavaa maksullista koulutusta EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta tuleville yksittäisille opiskelijoille. Tämä tosin vaatii vielä asetusmuutoksia koulutusohjelmien osalta.

Tässä kyseessä olevassa yliopistolain (HE 7/2009 vp) rinnakkaislakialoitteessa yliopisto- ja ammattikorkeakoululain mukaisen opetuksen maksuttomuudesta ja ulkomaalaisten opiskelijoiden koulutusmaksujen verovähennysoikeudesta esitän, että yliopistolakia, ammattikorkeakoululakia ja tuloverolakia on muutettava siten, että sille henkilöille, joka on suorittanut Suomessa korkeakoulututkinnon ja jolle opiskelu ei ole ollut maksutonta mm. yliopistolain 8 §:n 1 momentissa (HE 7/2009 vp) tai ammattikorkeakoululain 26 §:ssä (rinnakkaislakialoite) sääde-

tyn perusteella, annetaan mahdollisuus koulutusohjelman maksujen verovähennyksiin.

Selkokielisemmin sanottuna tämän rinnakkaislakiesityksen mukaan koulutusohjelman maksu oikeuttaa maksujen suuruisiin ja tuloverolain mukaisiin verovähennyksiin. Koulutusmaksujen verovähennysmahdollisuus toimii porkkanana siten, että Suomeen töihin jäävä voi verotuksessa vähentää maksamansa koulutusmaksut täysimääräisesti palkkatulostaan tulohankkimisvähennyksenä opiskelun päättymistä seuraavien viiden vuoden aikana, kunakin vuonna yhden viidesosan opiskeluaikana maksamistaan koulutusmaksuista.

Tällä keinolla houkutellaan Suomessa tutkintonsa suorittaneita ulkomaalaisia jäämään Suomeen töihin. Jatkossa ulkomaisen työvoiman määrä tulee väistämättä kasvamaan, koska työvoiman tarjonta Suomessa vähenee vuodesta 2010 lähtien. Tämän jälkeen työvoiman määrä vähenee edelleen n. 10 000—15 000 hengellä vuosittain, ja parhainta mahdollista korvaa työvoimaa ovat juuri Suomessa tutkintonsa suorittaneet, joilla on jo mm. hyvä tuntemus suomalaisen kulttuuriin ja kieleen.

Kuten hallituksen esityksessä yliopistolain muuttamisesta (HE 7/2009 vp) esitetään, verovähennyksen rinnalle tulee luoda stipendijärjestelmä, jolla mahdollistetaan kehitysmaista tulevien köyhien ja lahjakkaiden oppilaiden opiskelu Suomessa. Yliopistolain 8 §:n 1 momenttiin ja vastaavasti ammattikorkeakoululain 26 §:ään pitää myös lisätä oikeus koulutukseen henkilölle, joka on asunut Suomessa vähintään kaksi vuotta

ennen opintojen aloittamista ja jonka asumista Suomessa voidaan pitää luonteeltaan pysyvänä. Jatkotutkintoa suorittavilta koulutusmaksuja ei peritä.

Liittämällä täysimääräinen verovähennysoikeus ulkomaalaisten koulutusmaksuihin annetaan samalla selvä viesti sen puolesta, että ammattikorkeakoulu- ja yliopisto-opetuksen tulee olla suomalaisille ilmaista myös tulevaisuudessa. Suomalaisen osalta voidaan lähtökohtaisesti olettaa, että he jäävät työhön Suomeen tai ainakin suorittavat osan työurastaan Suomessa. Korkeakoulu- ja yliopistokoulutuksen maksuttomuus suomalaisille opiskelijoille on mahdollista

suuksien tasa-arvoon perustuva lähtökohta, josta on pidettävä tiukasti kiinni.

Ulkomaalaisten tutkinto-opiskelijoiden koulutusmaksuilla yliopistot ja ammattikorkeakoulut voivat kehittää vieraskielistä opetusta myös suomalaisten opiskelijoiden hyväksi. Samalla Suomen kansainvälistä arvostusta nauttivaa koulutusjärjestelmää voidaan kehittää edelleen kohti maailman huippua.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki yliopistolaiksi

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1—9 §
(Kuten HE)

10 §

Koulutusohjelman maksullisuus

Yliopisto voi periä maksuja vieraskieliseen ylempään korkeakoulututkintoon johtavaan koulutusohjelmaan hyväksytyiltä. Maksujen perimisen edellytyksenä on, että yliopistolla on apurahajärjestelmä, jolla voidaan tarvittaessa tukea maksulliseen maisteriohjelmaan osallistuvien opiskelua. Koulutusohjelman maksu oikeuttaa tuloverolain mukaisiin verovähennyksiin.

Maksua ei voida kuitenkaan periä Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalaiselta

eikä siltä, joka Euroopan yhteisön lainsäädännön tai Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin kansalaiseen, eikä siltä, joka on asunut Suomessa tai muussa Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen osapuolena olevassa valtiossa vähintään kaksi vuotta ennen opintojen aloittamista ja asumista Suomessa voidaan pitää luonteeltaan pysyvänä. Jatkotutkintoa suorittavilta koulutusmaksuja ei peritä.

11—90 §
(Kuten HE)

2. (Uusi)

Laki

ammattikorkeakoululain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 9 päivänä toukokuuta 2003 annetun ammattikorkeakoululain (351/2003) 26 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 411/2005, sekä lisätään lakiin uusi 26 b § seuraavasti:

26 §

Opetuksen maksuttomuus

Ammattikorkeakoulututkintoon ja ylempään ammattikorkeakoulututkintoon johtava opetus ja opiskelijoiden valintaan liittyvät valintakokeet ovat opiskelijalle maksuttomia, jollei tässä laissa toisin säädetä.

Muuhun kuin suomen- tai ruotsinkieliseen koulutukseen hakevalta voidaan edellyttää kansainvälisen maksullisen testin suorittamista. Muusta kuin 1 momentissa tarkoitettusta toiminnasta yliopisto saa periä maksuja. Maksuista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella noudattaen, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään julkisoikeudellisten suoritteiden omakustannusarvosta.

Jos tässä laissa tarkoitettua opiskelijalta perittävää maksua ei ole suoritettu eräpäivänä, saadaan vuotuista viivästyskorkoa periä eräpäivästä lukien sen mukaan kuin korkolaissa (633/1982) säädetään. Maksu saadaan ulosottaa ilman tuomiota tai päätöstä sen mukaan kuin verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007) säädetään.

26 b §

Koulutusohjelman maksullisuus

Ammattikorkeakoulu voi periä maksuja vieraskieliseen alempaan korkeakoulututkintoon

johtavaan koulutusohjelmaan hyväksytyiltä. Maksujen perimisen edellytyksenä on, että ammattikorkeakoululla on apurahajärjestelmä, jolla voidaan tarvittaessa tukea maksulliseen ammattikorkeakoulututkinto-ohjelmaan osallistuvien opiskelua. Koulutusohjelman maksu oikeuttaa tuloverolain (1535/1992) mukaisiin verovähennyksiin.

Maksua ei voida kuitenkaan periä Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion kansalaiselta eikä siltä, joka Euroopan yhteisön lainsäädännön tai Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen mukaan rinnastetaan Euroopan unionin kansalaiseen, eikä siltä, joka on asunut Suomessa tai muussa Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden muun sopimuspuolen kanssa tekemän sopimuksen osapuolena olevassa valtiossa vähintään kaksi vuotta ennen opintojen aloittamista ja asumista Suomessa voidaan pitää luonteeltaan pysyvänä. Jatkotutkintoa suorittavilta koulutusmaksuja ei peritä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

3. (Uusi)

Laki tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 30 päivänä joulukuuta 1992 annettuun tuloverolakiin (1535/1992) uusi 95 b § seuraavas-
ti:

95 b §
*Korkeakoulujen koulutusmaksuista tehtävät vä-
hennykset*

Henkilö, joka on suorittanut korkeakoulutut-
kinnon Suomessa ja jolle opiskelu ei ole ollut
maksutonta yliopistolain 8 §:n 1 momentissa tai
ammattikorkeakoululain 26 §:n 1 momentissa
säädetyn perusteella, saa vähentää täysimääräi-

sesti palkkatulostaan tulonhankkimisvähennyk-
senä opiskelun päättymistä seuraavien viiden
vuoden aikana kunakin vuonna yhden viides-
osan opiskeluaikana maksamistaan koulutus-
maksuista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____
kuuta 20_____ .

Helsingissä 24 päivänä helmikuuta 2009

Arto Satonen /kok